

Рижкова Є. Ю. Щодо регулюючого впливу держави на діяльність суб'єктів господарювання у сфері медицини / Є. Ю. Рижкова // Верховенство права – основоположний принцип правової держави: IX Науковий круглий стіл молодих вчених, аспірантів та магістрів, 15 грудня 2017 р., м. Харків: Збірник тез доповідей. — Харків: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2017. — С. 357—361.

ЩОДО РЕГУЛЮЮЧОГО ВПЛИВУ ДЕРЖАВИ НА ДІЯЛЬНІСТЬ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ У СФЕРІ МЕДИЦИНИ

Рижкова Єлизавета Юріївна

старший викладач кафедри правознавства

Макіївського економіко-гуманітарного інституту (м. Краматорськ),

аспірант

e-mail: l55555@i.ua

Ключові слова: сфера медицини, ГК України, державний контроль, ліцензування, суб'єкт господарювання.

Достатньо невисока оплата праці, рівень соціального забезпечення та обладнання і режим роботи у державних поліклініках, лікарнях і медичних центрах призводять до частого переходу лікарів до сфери приватної медицини. Там, на думку багатьох, платять більші гроші за виконання набагато простішої роботи. Ситуація склалася таким чином, що досвідчений лікар, який є справжнім фахівцем із теорії і практики медицини, внаслідок багатьох років роботи у державному лікувальному закладі, як правило уже має певний статус, посаду, науковий ступінь та/або вчене звання, надає додаткові платні медичні послуги (часто неофіційно), має власну клієнтуру (часто не лише із громадян, але і з суб'єктів господарювання). Тому він навряд чи поміняє місце роботи у державній клініці на діяльність у приватному медичному СПД, що належить до суб'єктів малого підприємництва. Це призводить до приходу на роботу до приватних закладів охорони здоров'я молодих недосвідчених медиків, які ще не мають достатнього практичного досвіду і вмінь, проте одразу хочуть високу зарплату. Також у закладах державної медицини в окремих регіонах працює до 62 – 69 % фахівців передпенсійного або пенсійного віку, стрімко зростає дефіцит лікарів та

Рижкова Є. Ю. Щодо регулюючого впливу держави на діяльність суб'єктів господарювання у сфері медицини / Є. Ю. Рижкова // Верховенство права – основоположний принцип правової держави: IX Науковий круглий стіл молодих вчених, аспірантів та магістрів, 15 грудня 2017 р., м. Харків: Збірник тез доповідей. — Харків: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2017. — С. 357—361.

середнього медичного персоналу. Можливо це і не завжди погано, оскільки такі фахівці мають великий досвід. Проте одночасно спостерігається тенденція переходу спеціалістів з перерваним медичним стажем у сферу приватної медицини (за умови знаходження шляхів отримання ліцензій), відкриття ними медичних, стоматологічних кабінетів за рахунок накопичених на немедичній роботі коштів [1]. Якість надання медичної допомоги в таких установах і закладах, як правило недостатньо висока, оскільки їх засновники та інші медичні працівники часто уходять через скорочення або негативні причини – медичні помилки, недбальство тощо.

Анонімне анкетне опитування керівників установ і закладів приватної медицини щодо якості надання медичної (стоматологічної) допомоги показало, що ця допомога у 92,6% – 94,5% надається без використання державних стандартів діагностики та лікування хвороб [1]. 46% керівників сектору приватної медицини взагалі не мають обізнаності щодо існуючих державних стандартів діагностики і лікування хвороб [1]. Наведена інформація вказує на необхідність посилення державного контролю і нагляду за здійсненням господарської діяльності у секторі приватної медицини. Взагалі пряме державне втручання у ринкову економіку є позитивом. Держава у ГК України визначила сфери та галузі виробництва, в яких здійснюється державний нагляд (контроль) за господарською діяльністю, а також визначено принципи, спрямовані на захист суб'єктів, діяльність яких контролюється [2, с. 101]. Так, у пункті 3 статті 19 ГК України названо сфери, в яких держава здійснює контроль і нагляд за господарською діяльністю суб'єктів господарювання [3]. Переважна більшість цих сфер прямо пов'язана із діяльністю приватних закладів охорони здоров'я. Так, у сфері збереження та витрачання коштів і матеріальних цінностей суб'єктами господарських відносин держава наглядає за станом і достовірністю бухгалтерського обліку та звітності. Такий державний контроль у повній мірі має місце у діяльності суб'єктів приватної медицини. Те саме стосується і сфери

Рижкова Є. Ю. Щодо регулюючого впливу держави на діяльність суб'єктів господарювання у сфері медицини / Є. Ю. Рижкова // Верховенство права – основоположний принцип правової держави: IX Науковий круглий стіл молодих вчених, аспірантів та магістрів, 15 грудня 2017 р., м. Харків: Збірник тез доповідей. — Харків: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2017. — С. 357—361.

фінансових, кредитних відносин, валютного регулювання та податкових відносин, де держава наглядає за додержанням суб'єктами господарювання кредитних зобов'язань перед державою і розрахункової дисципліни, додержанням вимог валютного законодавства, податкової дисципліни. У сфері цін і ціноутворення держава здійснює контроль з питань додержання суб'єктами господарювання державних цін на продукцію і послуги. Такі ціни застосовуються під час діяльності як приватних, так і державних медичних закладів. У сфері монополізму та конкуренції держава здійснює контроль та нагляд з питань додержання антимонопольно-конкурентного законодавства. Стосовно приватних закладів охорони здоров'я держава контролює діяльність великих медичних центрів на предмет недопущення зловживання ними монопольним становищем. Стосовно приватних закладів охорони здоров'я, які відносяться до суб'єктів малого бізнесу, застосовується контроль за запобіганнями скоєння діянь, що підпадають під ознаку недобросовісної конкуренції. Український Закон «Про захист від недобросовісної конкуренції» передбачає застосування засобів захисту сумлінних суб'єктів господарювання від таких порушень, як: неправомірне використання позначень; неправомірне використання товару іншого виробника; копіювання зовнішнього вигляду виробу; порівняльна реклама; дискредитація суб'єкта господарювання; схилення до бойкоту суб'єкта господарювання; схилення постачальника до дискримінації покупця (замовника); підкуп працівника, посадової особи постачальника; підкуп працівника, посадової особи покупця (замовника); досягнення неправомірних переваг у конкуренції; поширення інформації, що вводить в оману; неправомірне збирання комерційної таємниці; розголошення комерційної таємниці; схилення до розголошення комерційної таємниці; неправомірне використання комерційної таємниці [4, с. 107-108]. Найчастіше суб'єкти малого підприємництва можуть привласнювати собі успіхи і досягнення інших, тобто користуватися чужим позначенням, видавати за власний товар іншого виробника, копіювати зовнішній вигляд чужого виробу тощо.

Рижкова Є. Ю. Щодо регулюючого впливу держави на діяльність суб'єктів господарювання у сфері медицини / Є. Ю. Рижкова // Верховенство права – основоположний принцип правової держави: IX Науковий круглий стіл молодих вчених, аспірантів та магістрів, 15 грудня 2017 р., м. Харків: Збірник тез доповідей. — Харків: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2017. — С. 357—361.

Контроль за недопущенням цього можливий і доцільний стосовно приватних закладів охорони здоров'я. У сфері виробництва і праці держава здійснює контроль за безпекою виробництва і праці, додержанням законодавства про працю; за пожежною, екологічною, санітарно-гігієнічною безпекою; за дотриманням норм і правил, якими встановлено обов'язкові вимоги щодо умов здійснення господарської діяльності. Оскільки приватні заклади охорони здоров'я самі мають завдання охороняти здоров'я населення, то питання безпеки виробництва, санітарно-гігієнічна безпека та інше вище назване має знаходитися на більш високому рівні, ніж у інших суб'єктів господарювання. У сфері споживання держава здійснює контроль і нагляд за якістю і безпечністю продукції та послуг. І саме забезпечення якості послуг медичних установ є головним завданням таких установ, а контроль якості – головним практичним завданням держави. А правовідносини із забезпечення якості товарів, робіт, послуг, у тому числі і під безпосереднім контролем і наглядом держави, є частиною предмету науки господарського права. Дослідження правового забезпечення якості послуг приватних закладів охорони здоров'я буде одним із найголовніших завдань роботи.

Якість послуг у сфері медицини напряму залежить від якості препаратів та інструментів, які застосовуються. Тут проблема полягає у тому, що маловідомі фірми можуть зловживати чужим виробом, ім'ям чи назвою, можуть просто вводити в оману споживача (у даному випадку українські приватні установи охорони здоров'я) про склад того чи іншого препарату. Убезпечити себе можна, лише маючи справу із перевіреними контрагентами-постачальниками. А загалом Україна потребує встановлення більш жорстких стандартів якості лікарських препаратів вкупі із посиленням державного контролю.

Усе наведене спонукає постановку питання про обов'язковість введення в практику діяльності сектору приватної медицини загальнодержавних стандартів діагностики і лікування, створення системи підвищення кваліфікації фахівців

Рижкова Є. Ю. Щодо регулюючого впливу держави на діяльність суб'єктів господарювання у сфері медицини / Є. Ю. Рижкова // Верховенство права – основоположний принцип правової держави: IX Науковий круглий стіл молодих вчених, аспірантів та магістрів, 15 грудня 2017 р., м. Харків: Збірник тез доповідей. — Харків: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2017. — С. 357—361.

сектору приватної медицини – принаймні керівників і провідних спеціалістів, їх атестації, більш прискіпливої акредитації самих установ і закладів.

З метою запобігання зловживанням з боку державних чиновників така атестація й акредитація, ліцензування діяльності повинні проводитися за участю фахових асоціацій та за широкої участі медичної громадськості. Застосування до суб'єктів господарювання сфери медицини максимальної кількості засобів регулюючого впливу держави на діяльність суб'єктів господарювання, зокрема названих пунктом 2 статті 12 ГК України, та інших, повинно розглядатися не як механізм тиску на бізнес і заходи сприяння корупції, а як комплекс заходів, спрямованих на забезпечення якості послуг, товарів і робіт, що надаються, виготовляються та/або продаються, виконуються медичними установами.

Список використаних джерел:

1. Фахівці та науковці обговорили проблеми державно-приватного партнерства у галузі охорони здоров'я України [Електронний ресурс] // Офіційний веб-сайт Міністерства охорони здоров'я України. – Режим доступу: URL : http://www.moz.gov.ua/ua/portal/pre_20131028_a.html
2. Деревянко Б.В. Про удосконалення здійснення державного контролю та нагляду за діяльністю суб'єктів господарювання / Б.В. Деревянко // Юридичний науковий електронний журнал. — 2015. — № 4. — С. 99-102. — Режим доступу : http://www.lsej.org.ua/4_2015/26.pdf.
3. Господарський кодекс України : Закон України від 16 січня 2003 року № 436—IV / Верховна Рада України // Відомості Верховної Ради України. — 2003. — № 18—22. — Ст. 144.
4. Деревянко Б. В. Щодо тенденцій формування законодавства про захист від недобросовісної конкуренції / Б. В. Деревянко // Право і суспільство. — 2014. — № 3. — С. 103—109.